

Uj Nemzedék

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 220 K — f. Negyedévre . . . 56 K — f.
Félévre . . . 110 „ — f. Egy hónap . . . 20 „ — f.
Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvaron 80 f.

Budapest, 1920.

Felelős szerkesztő: Milotay István.

II. évfolyam 52 (130). szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV. kerület, Gerliczy-utca 11. szám.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 75-88 és 75-31. Kiadóhivatal: 75-09.

Vasárnap, február 29.

Nem fenyegetést, hanem tetteket!

Írta: Probászka Ottokár

A nemzetgyűlés az alkotmányosság helyreállításán s az államfő jog- s hatáskörének meghatározásán töri ez idő szerint a fejét. Mindenesetre nagy főadat állami s társadalmi létünk alapföltétele, hogy e kérdésekkel elkészüljön s hogy a feldűlt s még mindig háborgó kaoszba támpontokat állítson és fengelyeket huzzon, melyek körül a rend s az élet biztonsága kifejeződhet. Jóllehet azonban nagy fontosságot tulajdonítunk e helyreállítási és berendezkedési törekvéseknek, mégsem sieltethetjük azokat eléggé, hogy elkészülve velük, minél előbb a gyakorlati teendők mezejére lépjünk. Nekünk ugyanis a jog, az alkotmányosság s az állami hatalom mindmegannyi pillér, de csakis pillér, melyeken hidat verve a szociális nyomorúság enyhítéséhez férhessünk. Mi nem jogi disputák s alkotmányjogi disszertációk hosszú lére való éresztése végett jöttünk ide, hanem tenni, segíteni jöttünk; — azért jöttünk s gyűltünk össze, hogy a nyomorba fuladó társadalmon segítsünk. Ezt a segítséget várja a szenvedő magyarság s az alkotmányossággal csak túrtörtéti magát a jobb jövőnek s a gyors segélynek reményében.

E reményében társadalmunknak s népünknek családja nem szabad. Csálódott Károlyiban s a szocialistákban, csálódott az örült bolsevikiekben, csálódott — mondhatom — az ellenforradalomban, amennyiben a gazdasági képtelen helyzet elváltoztatására hatásosan semmi sem történt: most rajtunk a sor, hogy csálódni fog-e bennünk is a nép. Annyi bizonyos, hogy a nemzet a nemzetgyűléstől nem szavakat s beszédeket, hanem tetteket s kenyeret vár.

Ezzel nem azt mondom, hogy a keresztény nemzeti kurzus a gyakorlati életkérdések oldozgatásával ki lesz merítve. Az élet nemcsak kenyér, hanem sok más emberi, társadalmi s politikai érdek s ez érdekek fölkarolására s szolgálatára is van a keresztény nemzeti kurzusnak sok világító s eligazító gondolata.

Nemelyek ugyan úgy tesznek, mintha e gondolatoknak s e programpontoknak nyomával sem találkoznának s egyre a régi politikuskok felé sandítanak; fölhányják a keresztény nemzeti kurzus gondolatosságát s azzal vádolják azt meg, hogy még sehol sem fejtette ki ez a kurzus mondani- s tennivalóját. E váddal szemben a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának s a Kisgazdáknek programjára utalhatnánk, mint amelyek kemény pontozatokba foglalják teendőiket; de kiemelhetem általánosságban a keresztény nemzeti kurzus vezető gondolatait, melyek untig eléggé tájékoztathatnak, nemcsak az irányzat, hanem az új feladatoknak bősége és fontossága iránt is.

Véleményem szerint itt is a kenyér áll első helyen. Nekünk a tisztességes kereskedelem törvényes védelmét s a zugkereskedelem kiméletlen üldözését kell első feladataink közé tűznünk, s biztosítanunk kell az életszükségleti cikkeknek, különösen az élelmiszerek forgalmának önzellen célú szervezetei által való lebonyolítását. Távol kell tartanunk az élet alapköveitől az uzsorát, a kegyetlen önzést s a lánckereskedelmet, — távol kell tartanunk az élelmiszerektől minden bankot és verszopó üzleket. A pénzintézetek a bankszerű üzletek körére szorúlnak s ne ártanak bele magukat oly érdekek gondozásába, melyekhez a profitnak csak az élet sorvasztásának árán lehet köze. A kenyeret minden áron elő kell teremteni s minden kincsünket és aranyunkat föl kell ajánlanunk, hogy kenyeret vehessünk. Aki ezt a felfogást nem osztja, az bizonyára nem éhezik s aki az ily konkrét javaslatok elől a politizálás liceumbokrai közé veszi magát, az kenyér helyett fecsegéssel akarja feddeltetni százezrek kínját és szégyenét. Jeremiás próféta rámutat a külpolitika kötelességeire az éhség-

gel szemben, mikor mondja, hogy az akkori Zsidóország szövetkezett Assurral és Egyiptommal, hogy éhségét kenyérrel csillapítsa. Nem kell-e nekünk is szétnéznünk s megaláztatásunkban a gazdag Bácskát és Bánságot elfoglaló szerbek felé tekintünk és nem hazáruhárral, de okos szerződéseikkel az ottani nagy gabonafeleslegeket megszereznünk?!

Kenyeret és valutát, a mi két égető problémánk! Hogy valutánk javuljon, az megint a mi áldozatkészségünk, a mi adórendszertől függ. Földünk sok van s az minden aranyánál többet ér; háborus nyereségeink nagymérvűek s vannak még hatalmas vagyonok, melyek még e rettenetes időkben is áldoznak a fényűzés förtelmes szenvedélyének, mintha csak figyelmeztetni akarnák az adók rendszeresítését, hogy hol, merre vannak még az adómegterhelés atyai. „L'opulence c'est une infamie”, — mondotta D'Alembert; máskor az ilyen mondáson megbotránkoztunk, azonban a mai fényűzési divat igaz s találó megvilágításba állítja az ily kemény szókimondást is. Nos, ha a kemény szót kimondtuk, vigyük bele értelmét adórendszerünkbe!

A földbirtokreformról már nem is szölok, csak azt az egyet mondom, hogy a nemzetgyűlés becsülete forog itt kockán. Az egész ország, a szegény emberek, a hadviseltek, a rokkantak, az özvegyek a földet rögzítik s ha a véres küzdelmek, a borzalmas áldozatok s szenvedések után egyförfört lelküknek s elsorvadt testüknek valamiféle kis enyhét remélnék, azt a földtől várják, attól a megnyugtató kis telektől, háztól és kerteskétől, melyről azt mondhatják: ez a miénk!

S ezt az enyhét adó kis birtokot s kis házat meg kell védenünk. Jogrendszerünknek a kis ember érdekeit kell megóvnia s a népképe szerint kell annak kialakulnia. A közigazgatásnak nem uri színekurákat, hanem a szociális érzés s a közszolgálat szíveit kell a világba állítania; hivatalokat, melyek nem a cifra nyomorúság menhelyei, hanem jól fizetett gazdasági és közigazgatási tehetségek érvényesülési terei.

Ha még hozzáteszem, hogy a munkás-

1. Szabadka

A város címerében egy oroszlan van, mely két lábára állva, kivont kardot tart, a régi törökverő idők emlékeül. De alapjában jobban illene ide egy buzakalász, lángoló pipaccsal. Mert az acélos bácskai buza adja meg ennek a széles és boldog metropolisnak a nemesi levelét, a gazdagságát és a boldogságát.

Tejjel és mézzel folynak itten a patakok és még egy nedűvel, melyről nem szabad elfeledkezni: borral. Hires, hetedhétországra szóló dárídók, cigányos esték, Jókai regényébe illő lakodalmak zajlottak itt le. Ezeknek a mulatozásoknak megvan a maguk stílusa, etikettje, kedves és semmire sem hasonlítható varázsa. Kedély, humor és valami finom önguny is van bennük. A régi vad mulatók, akik ezresbankókat ragasztottak a nagybőgőre és a „Pest”-szállóban tükröket vagy poharakat törtek szét, eltűntek. Eltűnt a cigányok nagy fájdalma az a szabadkai aranybób is, aki minden alkalommal sonkákat akasztott a barna zenészek nyakába és úgy huzatta a bandával kivirradtig. Annyiban azonban sokáig bűk voltak a szabadkaiak a hagyományhoz, hogy a cécóknak tilos volt egy nap alatt bevégződniök s a vendégeknek másnapra is ott kellett maradniök a „kártya”-ra, a korhelylevesre és a maradékra s tulajdonképpen csak harmadnap illett eltávozni.

Mindezek már hamvabahoit emlékek, mert a bácskai jókedv már régen, a háború előtt meghalt. Kipusztult a régi nemzedék is, mely végigitta a nagy farsangot, idő előtt meghalt, nagyon szomorú és prózai betegségben, ki májzsugorodásban, ki véremszegedésben. Maguk a bácskaiak már csak csüggeteg mosolylyal emlékeznek a mulatozás és

regényes korszakra. Tíz-tizenöt év óta csak módjával élnek a szülő édes mérgével, az újabb nemzedék csak olykor-olykor mufalott, mintegy virtusból, hogy megmutassa, nem méltatlan az ősei nevére.

Azóla pedig hirtelenül fellendült a város. Azaz az a békésen nyújtózó és álmos háztömb, mely addig csak az ország legnagyobb faluja volt és aranyparasztok, módos gazdák laktak benne, egyszerre városossá cseperedett. A városi városiassága egyenesen arányban áll kávéházainak számával. Itt is gombamódra kezdtek szaporodni a kávéházak, sőt a kávéházak is, a színház mindennap zsúfolásig megtelt és a zenei élete is jelentősen fellendült. Beethoven, Bachot és Grieg-et hallgatták a bácskaiak Piros Józsi édes hegedűszója után. A kővér bugyellárosok kinyiták és kultúrciklokra csurrant is, csöppent is. Vasárnaponként tudományos és irodalmi felolvasásokat tartottak a gimnázium dísztermében. Uri tempóban, fölényesen és biztosan haladt a város a városok versenyében.

Ennek a bácskai paradicsomnak a képe nem teljes Palics nélkül. A szerény, kedves alföldi fürdőhely adja a bőség és nyugalom mellé a szükséges izgatószer, a romantikát. Fülletleg nyári éjszakákon a taván csónokok ringanak, göröggyufák gyúlnak és rakéták sisteregnek. Ezt itt „velencei éj”-nek nevezik.

Vasárnap látni igazán a szabadkai társadalmat. Dél előtt a bunyevác lányok korzóznak, vagyont érő bársonyszoknyában, halvány nyakukon sok-sok aranyéremmel. Nagyon érdeksek és szépek. Arcukat mérgekkel fehéritik. A Piac-téren összegyűlnek a parasztagazdák a „szakálszárító”-n és csöndes pipaszóval beszélgetnek. Ez a parasztkaszinó. Este kigyulladnak a Kossuth-utca ivlámpái és ekkor a lila villanyfényben a bácskai arslánok és nők korzóznak.

Milyen történelmi emlékei vannak? „Zabadkavar”-nak hívták valaha, a vár falát ma is látni a barátok templománál, ez vetett gátat a török hadaknak. Régi mesék szólnak Mária Teréziáról is, aki különösen kedvelte az alföldi várost és a német nevét is töle kapta: Maria-theresiaopol. Jambor Pál, aki Petőfi ellenfele volt és Hlador álnéven írt, itt élt és itt halt meg. A helyi színházban emlékre évente előadták regényes történelmi színművet: „A törvénytelen vér”-t. Gyóni Géza szegény, innen indult a világháborúba. Segédszerkesztője volt a „Bácskai Hírlap”-nak, melyet a vezércikktől kezdve a napihírekig maga írt meg. Most emléktábla jelöli azt a helyet, ahol lakott Przemysl költője. A békében az ő magas, cilindres alakja délelőttként gyakran feltűnt a „Bárány”-szálló előtt, egy kávéházi bádogasztalra könyökölve írta-írta verseit, melyeket sohase közöltek a budapesti lapok.

Valaha a bor, buza és békesség városa volt, a háború mindent távoli emlékké tett.

Szabadkai,

2. Nagyszalonta

Aki repülni szeretett autón, az Nagyváradról Püspöki vagy Nagyszalonta felé hajtott ki a városból. Az aradi vámsorompónál elmarad az utolsó váradi rendőr és a zugó telefonpóznak sorfala mögött egyszerre megnyílik a bihari róna. A pesti bérház negyedik emeletén, ahol ezt a borongós képet írom Nagyszalontáról, soha, de soha nem jártak olyan friss szelek, olyan dus, édes illatok, mint amilyen hullámozó tengerbe fut az ember, mikor lelép a váradi aszfalttról. Honnan lengnek ide ezek az illatok? Nem tudom, lehet, hogy a fellegekben folynak le vagy a Retyezátról, a belényesi havasokról; a levegő puha mint a hó, tiszta mint a tej, sűrű mint a méz. A Királyhágótól kezdve ide öntik

kérdést az emelkedő s több jogot, igazságot s jólétet igénylő osztályok természetes fejlődési folyamatának kell néznünk s arra törekednünk, hogy a munkás a vállalatokban s az egész termelésben nemcsak mint jöttment idegen, hanem mint érdekelt részes szerepeljen, — hogy ne futóhomok s atomizáló tömeg, hanem az anyaföldbe gyökerezett, saját telkén élő nemzetrész legyen, — hogy jólétét mindennemű biztosítással s szövetséggyel emeljék s előmozdítsuk: akkor a törvényhozási feladatok oly fontos s oly szakadatlanul fölfelé emelkedő skáláját lepieztem le, melynek alsó foka a sivár jelen, míg egyre emelkedő felsőbb fokai már a népboldogság s dicsőség aranyos sugárzatában mosódnak el.

Ez alapvető gondolatok iránt alig lesz köztünk eltérés vagy ellenkezés s ha így egyetértünk, bizonyára ráfoglalunk a kivitel gyakorlati módjaira is; mert ha a nemzetgyűlés tagjai átlag nem dicsekszenek politikai multtal, de éppen azért, mert a gyakorlati életből jöttek ide, magukkal hozták a gyakorlati hozzáértést az élet e kinos problémáinak szerencsés megoldására. Epen erre van szükség; Magyarországnak most nem felesleges, hanem cselekvő nemzeti képviselőre van szüksége.

Pardon . . .

Lovász, a jó doktor. Azt hirdeti Lovász Márton, hogy az ország gyógyulásának a fővárosból kell kiindulnia. Lehet, hogy Lovász Márton — mint népies demokrata és hasonlított gyógyász — osztozik azon népies véleményben, hogy a kutyát szörivel, a gőszet emberrel borral kell gyógyítani. Ha így gondolkodik, igaz van: mert Magyarország Budapestnek a betegje. Bátorkodunk azonban kételkedni Lovász doktor ur receptjében, mint ahogy egyszer már irt ez a jeles nemzetdoktor egy nagyon rossz receptet, amikor Magyarországnak a pacifista összeomlás első kortüneténél az „ántantbarátság” című gyógyjavallatot adta. Ezer pardon, mintha Magyarország mégis jobb diagnosztika lenne saját betegségében akkor, mikor egy ántantbarát pacifista Károlyi-Lovászforradalom és a vörös gajdész után oda vélekedzik, hogy egészségedül Budapest mérgezte meg őt és hogy a gyógyulás csak onnan indulhat meg, ahol a becsület, komolyság, munka és nemzeti lélek hevíti a szíveket: a vidéktől. Egyet mindenesetre megállapíthatunk Lovász Márton sajátos gyógyjavallatából. Azt, hogy a vidéki mandátum lehetőségéről ezzel a nyilatkozattal lemondott, Budapest mandátumai pedig valamennyien betöltve. Pardon: muszájból tette-e, avagy aszkéta elszántságból?

le az Alföldre, mint egy mély udvarra, a bihari hegyet a bükkerdők, tölgyfák, fenyvesek gomolygó lehelletét, a hős lava harmatot hoz, fűrdeti a földeket s aztán a napba száll délbe, mintha mennybe menne a magyar virágok illatával.

Aki itt utazik, az elfelejti a tükröket, kirkatokat, hidakat, tornyokat, lomha utcákat, a páncélba vert városi sima utcákat és megáll percekig a pacsirtadalt hallgatni, napfényt szagolni s messziről száguldo fűre szellet borzoltatja a haját. Utána bámul a duzzadt tölgyü leheneknek és mosolyog a kávéházi ibrikeken, amelybe kiporciózzák előbe a szűzies tejet. Itt sétálnak előtte a gazdag gulyák, a Duna forrása vagy a Niagara-zuhatag bősége kápráztatja. E Kánaán csöndjében mintha Afrikából hallaná a váradi rikancsok üvöltését, a tenger fenekéről felnéz és látja, hogy Váradon viharos gyűlések vannak, színésznők puderezik arcukat esti előadásra, a déli korzó odahuz, ahová egy kis napfény ömlik az égből, irnak, ágálnak, számolnak, agítálnak, a tudósok, költők, szónokok belepirulnak valami megfoghatatlan hirdetésébe.

O ti lángoló apostolok, jöjjetek ki a bihari rónára és vessétek le saruitokat e végtelen muzeum kapujában, mert itt hiába emeltek pódiumot a hívságos tudománynak, itt elvész a hang, az ég leért a földre s a horizonton úgy áll a csabai gyors, mint egy gömbölyű ceruza egy nagy, kerek zöld asztal szélén.

S a pódium, honnan egy embernek az egész világ meghallotta a hangját, mégis itt van, Nagyszalontán, a csonka tornyu hajdúvezérekben. A világ legrészegb Sekszpir-fordítását itt irta a falu pennája, e tengeralfatti csendben s a strathford-on-avoni Sekszpir-ház muzeuma ezeket fizetné ma is, ha megkaphatná Arany összes Sekszpir-kéziratát. Hajdu do-

Olasz tanár levele az Uj Nemzedékhez

Jehlicska és Dvorcsák ügyét nem szabad elejteni

Már az általános választás idején kifejeztük a magyarság megütközését azon, hogy a kormány gondatlansága miatt sem Jehlicska Ferencet, sem Dvorcsák Győzöt nem vették fel a hivatalos jelöltek listájába, jóllehet bármelyik kerület örömei megválasztották volna őket képviselőnek. Tiltakoztunk az ellen, hogy a kormány ilyen rövidlátásból és külsőpolitikai tájékozatlanságból eredő mulasztással el hagyja sikkadni a legjobb alkalmat, amikor az ország határán túl is tette bizonyíthatná, hogy a keresztény magyar nemzeti irányzat friss és őszinte demokrácia, amelyben bármikor barátot és támogatót találunk a vele egyazon sorsban összeforrt nemmagyar ajku néptestvérek.

Kifejeztük, hogy a kormány súlyosan vétett a magyarság érdeke ellen, amikor nem ismerte föl azonnal azt a kötelezettséget, hogy mialatt Jehlicska és Dvorcsák az egész ellenséges világ előtt lörhetetlen elszántsággal és harsogva tesz vallomást a magyar és a nép közös igazságáról, neki nyomban döntő és kétségbevonhatatlan ténnyel kell dokumentálnia, hogy az ő hangjuk a mi hangunk is, a magyarság hangja.

Vártuk, hogy a kormány legalább a pótválasztás jövateszi hibáját, de ez nem történt meg. Ehelyett felszólalásunknak olyan oldalról támadt visszhangja, amelyre legkevésbé számítottunk. Egy olasz tanárnak, Cuorbuone Giacomo turini gimnáziumi professzornak figyelmét magára vonta a Jehlicska-Dvorcsák-éset s ebből az alkalomból levelet irt lapunk felelős szerkesztőjének. Ez a levél hű magyar fordításban így szól:

Uram!

Kérem, olvassa el soraimat. Néhány hetet töltöttem magyar földön egyik barátomnál. Kovács földbirtokosnál és meleg érdeklődéssel kísérttem azokat a politikai eseményeket, amelyeknek hivatása volt, hogy Magyarország reneszanszát megteremtse. Szeretem ezt a nemes népet, talán azért, mert nagyon hasonlít az olaszhoz, vagy pedig azért, mert még gyermekkoromban láttam Magyarországot lángjait, az Önök Kossuthját.

A magyarok iránt való rokonérzésem késztet arra, hogy néhány szót mondjak.

Egyszer már majdnem kiláboltak Önök az elmúlt évek igazságtalanságainak mocsarából. De a legutóbbi parlamenti választás után szomorúsággal látom, hogy Önök még mindig megtartották legfőbb hibájukat. Az Önök parlamentjének nagy pártjai nagyon kicsinyesek

s nagyon önzők ahhoz, hogy bölcssek legyenek. Arról a pártatlan oktondiságról beszéllek, amelyet Önök a választási időben követtek el, amikor a pártok fejei nem gondoskodtak arról, hogy Jehlicska Ferenc és Dvorcsák Győző, a szlovák nép kiváló vezérei képviselőseget kapjanak. Az Önök nemzete rendkívül szeretetreméltó nemzet, de mit gondolnak, hogyan szerethetnek meg a szlovákok barátságát, ha legkiválóbb hazafiak nem kaphatnak helyet és nem beszélhetnek az Önök parlamentjében? Az isteni Gondviselés hatalmas fegyvert adott ezzel a kezükbe s Önök nem fogadták el. Ezalatt pedig a csehek mindenképpen erőlködnek, hogy Önöket lesujtsák.

Egyáltalán nincs szándékomban, hogy hibáikról kemény beszédet mondjak, de utalok egy pozitív lehetőségre, amellyel tévedésüket helyrehozhatják. Azt mondják, hogy van Önöknek a Tiszántul egy városuk: Szarvas, ahol a legtöbb szavazatot a szlovákok képviselik. Érdeklük volna, hogy az előbb említett urakat ott megválasszák. Ez Önöktől függ, az Önök pártjaitól, mert a város maga, — biztosítom róla Önöket, — meg fogja választani őket.

Kérem, hozzák nyilvánosságra ezt a javaslatomat. Remélem, Önök lesznek az elsők, akik ezt szívesen megteszik. Ha a magyarok barátokként kezelik a szlovákokat, Európa is valószínűleg barátokként fog eljárni Önökkel szemben. Olaszország szimpátiája nagyon is a magyarok felé fordult, de ne felejtse el soha, hogy a magyarok erkölcsi köteleossége, hogy meg ne csalják a hozzájuk szító népeket.

Szomorúság fog el, hogy itt kell hagyynom hazájukat, ezt a fölséges földet. Azon vagyok, hogy hálámát mindenképpen kifejezzem a magyarok iránt. De ha Önök kisded játékaikat a nép nagy érdeke fölé helyezik, más módon fogok beszélni. Hirdetni fogom kiáltó hangon, mindenütt szét fogom szórni azt, amit Önöknek meg kellett volna tenniük.

Bocsánatot kérek, hogy nagyon őszinte voltam, de olasz vagyok és szeretem az Önök nemzetét.

Fogadja, Uram, legnagyobb nagyrabecsüléssem kifejezését.

Paks, a Duna mellett, 1920. február 15-én.

Giacomo Cuorbuono,
a turini gimnázium tanára.

Nem akarunk most a levél egyes részeire kitérni, melyekre ugyanis minden magyar ember magától adhatja meg a választ, csak utalunk arra, hogy ha a barátaink is így ítélnek meg viselkedésünket a tót nép képviselőivel szemben, mit várhatunk az ellenségeinktől, akik az elfogultság és düh kéjes indulatával velük rá magukat mindenre, amivel a magyarságnak a külföldön ártanak?

A Tiszántul most van fölszabadulóban s nemsokára ott is megkezdődik a választás. Jeh-

3. Békéscsaba

Magyarba ojtott tótjaival, rikító stilusú utcáival és házaival, a földi tarka keverékével nagyon sajátos város. Jobban mondva: falu-város, mert jóformán minden megvan benne a primitív faluból és a kispolgárságból kifelé kívánczó városból egyaránt, aminek legszemmeláthatóbb illusztrációja a Fiume-kávéházban billiárdozó gatyás tölgazda, aki kívül-belül zsiros kalapját ötesztendőként legföllebb egyszer cseréli fel újjal, de fiát a Rudolf-gimnáziumba járattja és a leányának már 12 esztendőskorában Bösendorffert vesz, közben a holdak és tanyaudvarok száma egyre szaporodik a telekkönyvi rubrikákban.

Egy darab jellegzetes színtölt a nagy magyar Alföld alsó szögéből, amelyet most esetlen oláh boeskorok tapodnak és a piactéri artézi kút körül besűrűsödött oláh szóval próbálnak leradírozni a hajdani híres-nemzetes Békés vármegye színpompás térképéről.

Mikor az ősszel ott jártam, bambaszájú oláh katonák teregették a népet a vasuti állomásnál. A nemes buzgólkodás okául vérhasjárványt emlegettek, amely a városban dühöngött és állítólag a Fiume-szálló kútjából hurcolták széjjel a fertőző bacillusokat. Nem tudom, hogy mennyit használt a veszedelmes kór ellen, de magam is szenvedő részese voltam a vasuti állomáson annak a különös hivatalos procedurának, amely egyőrai förtelmes tolongásába és két korona készpénzébe került minden utasnak. Ennyit kellett mindenkinek fizetni, mielőtt vonatra szállt és kapott érte emlékül egy kis cédulát ékes román nyelvvel megfogalmazva. A helves fordító kislábizálhatta belőle, hogy a cédula tulajdonosa nem szenved vérhasban, de még tetűje sincs, hála Istennek, tehát bátran tovább utaz-

Papp Jenő.